

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
 เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙
เป็นอะไรมาภิกษุเฒ่าจะแก้ให้

เมื่อคืนไม่ทราบมันเพลี่ยอะไรก็ไม่รู้ เอ้อ คนแก่นี้ตายไม่มีกฐณีเกณฑนะ เมื่อคืนนี้เห็นได้ชัด มันเพลี่ยอะไรพูดไม่ถูก ตายได้ทุกแห่ง เดินไปตามวัดนี้ลัมตุมแล้วไปเลยก็ได้ อย่างเมื่อคืนนี้ชัดเจนนอกที่เดียว คือตายได้ทุกอิริยาบถ ยืนลัมตุมตายได้ เดินลัมตุมตายได้ นั่งนอนตายได้ทั้งนั้น มันเป็นของมันอยู่ภายในนี่แปลกๆ อยู่ ตายได้ง่ายมาก ตายไม่นิยมอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน ตายได้ทั้งนั้น ไม่ทราบมันเพลี่ยอะไรเมื่อวานเพลี่ยเหลือกำลังจริงๆ วันนี้เตรียมพร้อม เอาข้าวให้มันฉันเกือบหมดทั้งบาตร แล้วคอยดูค้ำวันนี้มันจะเป็นยังไง คอยดู ถ้ามันยังจะเพลี่ยยังจะตายอยู่ วันหลังไม่ให้มันสะดก เข้าใจไหม มันต้องให้ถึงกันซิ คำว่าสะดก นี่หมายถึงน้ำหนัก อะไรๆ ก็มีแต่เพลี่ยๆ เอา ยกให้ทั้งบาตรเลย ใส่ตุมลงไปเลย เรียกว่าน้ำหนัก

พ่อแม่ครูจารย์มันเราท่านกำหนดไว้เรียบร้อยแล้วอายุท่าน ท่านบอกว่า ๘๐ พุดอย่างเปิดเผย ในที่ประชุมสงฆ์วันลงปาฏิโมกข์ คือพระอยู่ในที่ต่างๆ ตามหมู่บ้านนั้น หมู่บ้านนี้ พอฉันจ้งหันเสร็จแล้วก็เดินทางมา บ่ายโมงเริ่มลงอุโบสถ ท่านพุดท่านเตือนใครจะรีบตั้งใจให้ตั้งใจนะ หากเป็นอะไรมาภิกษุเฒ่าจะแก้ให้ การแก้จิตนี้ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย อยู่ไม่นานนะ นี่ลงแล้วนะ ๘๐ เท่านั้น บางทีนับข้อมือ เวลานั้นอายุได้เท่านั้น นับต่อกันไปถึง ๘๐ นั้นท่านว่าอย่างนี้ะ มันนานอะไร ใครอย่ามานอนใจท่านบอก ฟังซิท่านแน่ไหมละ บอกว่า ๘๐ แล้วบางทีท่านก็นับข้อมือ ไปถึง ๘๐ นั้นมันนานอะไร

อย่ามาตายกองกันอยู่ด้วยความประมาทนะ คือตายกองกันด้วยความประมาท มันก็เหมือนสัตว์ทั้งหลายตาย ไม่ให้พระเป็นแบบสัตว์ทั้งหลาย ท่านก็บอกเลย การแก้จิตใจไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย เอ้า ใครเป็นอะไรภิกษุเฒ่าจะแก้ให้ พุดถึงเรื่องจิตใจนี้ โอ้ย แสดงกิริยาท่าทางไม่สะทกสะท้าน อาจหาญด้วยความเมตตา อยากให้ผู้มาศึกษาได้ เข้าอกเข้าใจในธรรมที่ท่านแสดงมา เพราะฉะนั้นเวลาใครติดข้องแล้ว เอ้าให้ถามมา ท่านว่า ภิกษุเฒ่าจะแก้ให้

บางทีก็บอกว่าอายุไม่นานนะ ไม่เลย ๘๐ ท่านบอกอยู่อย่างนั้น ผิดไปไหนละ บอกอายุไม่เลย ๘๐ บางทีท่านก็นับข้อมือ อายุท่านเวลานั้นได้เท่านั้นแล้ว นับไปๆ ไม่เลย ๘๐ นะ พอถึง ๘๐ แน่ะมันจะนานอะไร ใครอย่าประมาท แน่ะเอาละนะ มาตายกองกันอยู่ด้วยความประมาทใช้ไม่ได้นะ สัตว์โลกตายกองกันอย่างนี้ทั่วโลกดินแดน เรามีธรรมมีธรรมอย่าให้ตายแบบนั้น นั้นฟังซิท่านว่า ตายแบบผู้มีสติสังขาร สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมอยู่ตลอดเวลา นั้นไม่ตายเคลื่อนกล่น ไม่ตายกองกัน ตายแล้วดีดเลย

พ่อแม่ครูจารย์ท่านพูดคำไหนผิดเมื่อไร เรียกว่าออกจากญาณหยั่งทราบจริง ๆ พูดไม่สะทกสะท้าน เช่นอย่างว่า ๘๐ บอกพระเจ้าพระสงฆ์ที่มาลงอุโบสถมาจากที่ต่าง ๆ พอลงอุโบสถเสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านก็เทศน์ละที่นี้ พอเลิกจากเทศน์แล้วต่างองค์ต่าง กลับไปวัดที่พักของตนไม่ห่างนัก ประมาณสัก ๙ กิโล ๑๐ กิโล ๑๑-๑๒ กิโล เหล่านี้ ท่านมาอุโบสถได้ พอฉันเสร็จท่านก็ออกเดินทาง บ่ายโมงเริ่มลงอุโบสถ หลังจากลงอุโบสถแล้วก็เทศน์ละที่นี้ เทศน์สอนพระ มีแต่ธรรมะล้วน ๆ ธรรมะแกงหม้อเล็กหม้อจิ๋ว ๆ ฟุ้ง ๆ เลย ท่านพูดอะไรไม่เคยลืมนะ อย่างว่า ๘๐ นี้ พูดอยู่เรื่อย เวลาประชุมพระลงปาฏิโมกข์นั้นละ

ลงปาฏิโมกข์ครั้งละ ๕๐-๖๐ พระ พระมาลงปาฏิโมกข์ ปรกติดูตามที่แตกต่างกัน ไม่ห่างไกลนัก ๓ กิโล ๔ กิโล ๕ กิโล ถึง ๑๑-๑๒ กิโลท่านมา แต่ก่อนอย่าไปถามหาเรื่องรถเรื่องรา ตั้งแต่ทางไปก็ยังไม่มีการจะว่าไง ฉันเสร็จแล้วท่านก็มา ท่านเทศน์สอนพระรู้สึกว่าจะวันอุโบสถปาฏิโมกข์ วันปาฏิโมกข์เดือนหนึ่งสองครั้งท่านจะอบรมพระ นอกจากนั้นเวลามันก็ไม่พอ พระอยู่ที่ต่างๆ ถ้าวันอุโบสถนี้พระมา ท่านจะได้เทศน์วันอุโบสถเดือนหนึ่งสองครั้ง

พอพูดอย่างนี้เราไม่ได้พูดยกย่องตัวเองนะ พูดตามหลักความจริงเราไม่ลืม ก่อนจะไปก็กราบเรียนปรึกษาหารือท่าน เรื่องหน้าที่การงานอะไรในวัดนี้มีอะไรบ้าง ถ้าไม่มีท่านก็บอกว่าไม่มี ถ้าไม่มีก็อยากกราบนมัสการลาท่านไปประกอบความเพียรสักชั่วระยะหนึ่ง เราไม่ได้ว่าไปเตลิดนะ ไปต้องบอกชั่วระยะ เพราะท่านเมตตามาก เหมือนว่าในวัดนี้ไว้ใจให้ พอว่าจะไป จะไปทางไหน เราก็บอกว่าจะไปทางนั้น ๆ พอเสร็จแล้วก็ออกเดินทาง ก่อนจะไปก็กราบเรียนท่านแล้ว วันมาชะล้างหน้านี้จะไม่ได้มาร่วมมาชะเราว่าฉัน เราไปวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ออกจากวัดไป เราไม่ลืมนะเพราะเกี่ยวข้องกับพ่อแม่ครูจารย์มัน จึงไม่ใช่เรื่องจะลืมเอาอย่างง่ายดาย

ท่านก็พูดเป็นธรรมด้วย หยอกเล่นด้วย หยอกเล่น ๆ ด้วยเมตตาณะ คราวนี้จะไม่ได้มาร่วมอุโบสถเพราะไกลหน่อย เดินทั้งนั้นนี้ ท่านก็ถามไปทางไหน ๆ ตอนนั้นเราไปวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิไกลอยู่ จากโน้นมาต้องค้างคืนเดินทางมาว่าจะไม่ได้มาร่วมอุโบสถ เอ้อ อุโบสถคนเดียว ภาวนาให้ตินะ เวลาท่านจะหยอกเล่นก็หยอกเล่น นี่ละสำคัญตรงนี้ จุดสุดท้ายของท่านนั้นนั่น ทั้ง ๆ ที่ตกลงกันเรียบร้อยท่านเข้าใจเรียบร้อยแล้ว วันนั้นพอขึ้นตอนเช้าเดือนสามเพ็ญ สี่โมงห้าโมงเริ่มถามแล้วนะ ท่านไม่ได้ถามธรรมดา ท่านมหามาถึงหรือยัง ว่ามาถึงหรือยัง

ทั้ง ๆ ที่ตรงลงกันเรียบร้อยแล้วว่าจะไม่ได้มาร่วมอุโบสถคราวนี้ เพราะเราไปวันขึ้นสามค่ำ พอบ่ายมาละเอาเรื่อย ๆ ท่านมหายังไม่มาหรือ ยังไม่มาเรื่อย ๆ จนกระทั่ง

คำ ถ้าม้าเรื่อย ๆ เราไม่รู้ความหมาย ความจริงท่านจะเทศน์หรือโลกธาตุ แล้วเป็นวาระสุดท้ายจะไม่เทศน์อีกต่อไปความหมายว่าอย่างนั้น ท่านอยากให้ได้ฟังธรรมสุดท้าย ย้ำแล้วย้ำเล่า หือ ยังไม่มาหรือท่านมหานะ ท่านอยากได้ฟังวาระสุดท้าย นั้นละหยุดเท่านั้นไม่เทศน์อีกเลย เทศน์อย่างฟ้าดินถล่ม พอถึงเวลาแล้วยัง เอ้ ท่านมหามันยังไวกันนา ว่าอย่างนี้ ที่ไหนได้ความมุ่งหมายของท่านอันใหญ่อยู่ธรรมเทศนา วันนั้นท่านจะเปิดโลกธาตุอย่างเต็มเหนี่ยวเลย

ท่านก็เห็นว่าเรามีความตั้งอกตั้งใจในธรรมทั้งหลายอยู่แล้ว ท่านถึงได้พูดถึงเราพอเทศน์แล้วเวลาเรามาถึง ไปอยู่ที่ไหนท่านว่าจั้นนะ ชูเลย เทศน์จนฟ้าดินถล่มมันไปอยู่ที่ไหน พอกราบ พอพูดเสร็จแล้ว นี่ก็เริ่มไม่สบายมาตั้งแต่วานขึ้นนี้ วานขึ้นขึ้น ๑๔ คำ วันแรมค่ำ ๑ เดือนไหนไม่รู้หลังจากมาฆะแล้วเรากลับมา นี่เริ่มป่วยแล้วตั้งแต่วานขึ้นนี้ วันขึ้น ๑๔ คำ แรมค่ำ ๑ เรามาถึง นี่ละบอกละนะที่นี้เริ่มบอกแล้ว นี่ป่วยเป็นครั้งสุดท้ายนะ นั่นบอกแล้ว อายุจะก้าวเข้า ๘๐ แล้ว ป่วยครั้งนี้จะเป็นครั้งสุดท้าย ไม่หาย มีตายถ่ายเดียว ยากจากเทวบุตรเทวดาที่ไหนก็ไม่หาย นี่ละท่านแน่แล้วนั้น แล้วก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ แต่ไม่ตายง่ายนะท่านว่า โรคนี้โรคทรมาณ โรคคนแก่ ๘ เดือนท่านก็ล่วงไป ตั้งแต่เดือน ๔ ถึงเดือนอะไรท่านมรณภาพ เราก็นับเวลาดู ๗-๘ เดือน

ท่านเทศน์วันนั้นเอาใหญ่จริง ๆ เทศน์แต่สองท่มฟ้าถึงหกท่มเลย เทศน์สอนพระ นั้นละท่านถึงได้กระหน่ำเราเรื่อย เพราะเห็นความตั้งใจของเรา เทศน์ฟ้าดินถล่มมันไปอยู่ที่ไหนมหานะ ตั้งแต่ขึ้นมาไม่เทศน์อีกเลยนะ ไม่เอาเลย นั้นละท่านมีจุดสำคัญ ๆ ที่ท่านเน้นหนักอยู่ นั้น จอมปราชญ์สมัยปัจจุบันได้แก่พ่อแม่ครูจารย์มั่น เราไปศึกษากับท่านเองด้วยความตั้งอกตั้งใจไม่ให้ผิดให้พลาด กิริยาท่านแสดงอะไรจะเก็บไว้หมด ๆ ตลอดเลย เพราะไปเห็นท่านถึงใจแล้ว ตั้งแต่วันเข้าไปหาท่านที่แรกถึงใจเลย เทียว เพราะฉะนั้นมันถึงจับตลอดไม่ให้คลาดให้เคลื่อน พอเดือนพฤศจิกายน วันที่ ๑๐ ท่านก็ล่วง

ตอนท่านป่วยหนัก ไอ้เราก็ติดพันตลอดเวลา นะ ท่านจะบอกใครว่าท่านมหาเข้ามาพัชรพัชรรักษาผมตลอดเวลา บางคืนไม่ได้หลับได้นอน ก็ควรจะหองค้ออื่นมาแทนบ้าง ให้พักผ่อนบ้างไม่เคยพูดนะ ไอ้เราก็ไม่เคยสนใจกับใคร มีแต่ฟุ้ง ๆ อยู่กับท่านตลอดเวลา พอเวลาท่านป่วยหนักเข้า ๆ เวลาท่านหลับไปบ้างเราก็ออกไปเดินจงกรมข้าง ๆ สั่งพระไว้ พอลืมตาขึ้นมาท่านมหาไปไหน แน่ะเอาละนะ เราก็เข้าถึงทันทีเลย เข้ามุ้งเลยละ สำหรับมุ้งนั้นก็มิได้เรากับท่านเท่านั้นเอง พระอยู่ข้างนอกมุ้งเต็มอยู่ข้างนอก มีแต่เราอยู่กับท่าน บางคืนไม่ได้หลับตลอดรุ่งเลย คือตอนนั้นพฤศจิกายนเริ่มหนาวแล้ว วัณโรคนะไอ้สำคัญมากทีเดียว นั้นละไม่ได้นอน

โธ่ เราติดหูติดตากับพ่อแม่ครูจารย์มันไม่ตกได้หลุดไปไหนเลย ปรากฏว่าจับติดๆ ทุกอย่างเลย ดูจนกระทั่งสุดลมหายใจท่าน ที่ท่านเร่งให้พระเอาท่านไปสกลนคร คือท่านบอกว่าท่านจะไปตายสกลท่านสั่งไว้แล้ว ตายที่นี้ไม่ได้สัตว์จะพินาศฉิบหายมากนี้ไม่มีตลาดวางั้นนะ ท่านห่วงกระทั่งสัตว์ ไปตายสกลๆ มันเป็นเมืองใหญ่เมืองกว้าง เขามีอยู่แล้วเป็นธรรมดา ถ้าเรามาตายที่เหล่านี้สัตว์จะตายเพราะเรา อยู่ในตลาดเมืองสกลนครเขามีสาธารณะอยู่แล้วไม่หนักเกินไป ท่านสั่งไว้ขนาดนั้น

เวลาถึงขั้นท่านจะไปจริงๆ นี่เร่งใหญ่เลยนะ แต่มีคำหนึ่งที่ท่านปิดไว้ท่านไม่ออก เหตุที่เราจะทราบนั้นคือว่าเราเป็นเองโรคหัวใจ ถึงขั้นมันจะไปจริงๆ มันจะเอาจริงๆ นะ เวลามันพอหักห้ามกันได้ยั้งยั้งกันได้ก็ยั้งยั้งก็อยู่ได้ มันจะไปรู้ยั้งยั้งมันจะดีจิตนี้ หลายครั้งอยู่นะ ยังไม่ให้ไปบังคับไว้ก็อยู่ๆ นี่ถ้าท่านพูดเสียว่า นี่ผมเร่งเอาไว้นะ ท่านนั้นละ เวลาไหนก็ตามจะวัดแตกเลยเถียว เราไปกราบเรียนปรึกษาครูบาอาจารย์องค์นั้นว่าฉันนี่วางั้นนี่วางั้น ที่นี้เราอยู่ในมุ้งกับท่านถูกสับถูกยำตลอดเวลา บอกว่าให้เร่งเอาไปเดี๋ยวนี้ เร่ง คั้นนั้นท่านไม่นอนนะ

คือเวลานอนคนหลับธาตุขันธ์ ความตายควรตายไม่หลับนะ เวลามันติดปั๊บมานี้ แก่ไม่ทัน ตาย ท่านจึงเร่งให้เอาไปวันนี้ เอาไปคั้นนี้ วางั้นเลย แต่ท่านไม่ได้บอกว่าท่านเร่งเอาไว้นะ มาเป็นในเราเราถึงรู้ จึงย้อนหลังไปหาท่าน แต่ท่านไม่พูด ถ้าหากว่าท่านว่าเร่งเอาไว้นี้กลางคืนก็ตามเวลาไหนก็ตาม เราจะไม่ฟังเสียงครูบาอาจารย์เลย เพราะเราอยู่ในมุ้งกับท่าน จะเอาไปกลางคืนเลยเชียว เพราะท่านเร่งเต็มที่แล้ว

ตอนเช้าก็ดลบันดาลรถเขามาจับพอดี ไม่ได้บอกนะ การคมนาคมติดต่อกันลำบากแต่ก่อน ถนนก็หินลูกรังเป็นหลุมเป็นบ่อ ไม่เหมือนทุกวันนี้ เขาก็มารับท่าน ถามคำเดียว เพราะท่านมุ้งจะไปอยู่แล้ว เขาก็มารับ แล้วพระเถรมากมาย เราไปนี้พระเถรก็จะหลังไหลไปตาม รถอาจจะพอกันหรือ ท่านว่า จะชนทั้งวัน เขาว่าอย่างนั้นนะ ไม่พอจะชนทั้งวัน ท่านก็ตายใจ เขานัดยานอนหลับให้ท่าน พอเสร็จแล้วก็ยกขึ้นใส่เตียงหามท่านออกมา พอไปถึง ๖ ทุ่ม ตั้งแต่ตอนจ้งหันแล้วนิตยา ถึง ๖ ทุ่ม พิษยาจางไปแล้วท่านตื่น

พอตื่นนอนที่นี้ท่านไม่พูดอะไรเลย พอตื่นนอนแล้วท่านก็ดู ดูหมดทุกแห่งเลย คือกุฎิหลังนี้เป็นกุฎิที่เขาสร้างถวายท่าน ตอนท่านอยู่อุดรเขาสร้างกุฎิถวายท่าน เสร็จเรียบร้อยแล้วเขาก็มารับท่านไป ท่านก็ไปให้เขา นั้นละท่านถึงได้ไปดู เพราะท่านไปพักนั้นที่แรก พอวาระสุดท้ายก็ไปกุฎิหลังนั้น พอท่านตื่นนอนขึ้นมาแล้วท่านดูจริงๆ นะ ดูทุกทิศทุกทาง ดูนั้นดูนี้หมดแต่ไม่พูด แสดงว่าหายห่วงละที่นี้ มาถึงที่ต้องการแล้วซึ่งเป็นที่ยายของท่าน ตามความมุ่งหมายแล้ว ท่านแสดงอยู่เสมอว่าเราจะไปตายสกลๆ

พอหมดห่วงแล้วที่นี้เริ่มแล้วนะ หมดห่วงหมดใยแล้ว ดูอาการเริ่มแล้ว เราบอกใครต่อใครดูเอา ที่ท่านเร่งไม่ได้นอนทั้งวันทั้งคืนท่านเร่งเพราะอะไร ดูเอาที่นี้ ดูอาการท่านแปลกแล้ว ท่านก็เริ่มทำหน้าที่เรื่อย ๆ ตั้งแต่เที่ยงคืนถึงตีสอง ๒ ชั่วโมง ดูอาการแปลก ๆ พอตีสอง ๒๓ นาที ท่านก็สิ้นใจ

ท่านสิ้นใจละเอียดอ่อนมากทีเดียว เวลาท่านจะสิ้นลมละเอียดอ่อนมากทีเดียว แล้วท่านก็ไปตีสอง ๒๓ นาที ท่านไปอย่างสมเกียรติของจอมปราชญ์สมัยปัจจุบัน ทุกอย่างเหมือนว่ากำหนดไว้ ๆ อย่างที่ท่านจะมตตายสกลนคร ท่านเร่ง แต่ท่านไม่บอกว่าเป็นผลจริงเอาไว้ ท่านไม่ได้บอก ถ้าท่านว่าผลจริงเอาไว้ กลางคืนก็ตามกลางวันก็ตามแตกเลย เชียว เราจะเอาไป ครูบาอาจารย์ว่าจะอะไรจะไม่ฟังเลย เพราะเราเป็นผู้หนักทุกอย่างอยู่กับท่าน

ครูบาอาจารย์อยู่ข้างนอก ครั้นเวลาได้เรื่องจากท่านไป ไปกราบเรียน องค์นั้นว่า อย่างนั้นองค์นี้ว่าอย่างนี้เราโมโหนะ ทุกวันนี้ยังโมโหให้ครูบาอาจารย์เหล่านั้นอยู่ ครูบาอาจารย์เหล่าไหนก็ตามเถอะนะเรารู้ทุกองค์ องค์นี้ว่าอย่างนั้นองค์นั้นว่าอย่างนั้น เราโมโห ก็เราไปดูเหตุการณ์มาแล้วนี่ มาพูดไปคนละแบบ ๆ กับเราที่ไปดูแบบตายตัวมาแล้วมันเข้ากันไม่ได้ ที่นี้พอตอนเช้าเขาเอารถมารับ พอ ๖ ทุ่มยานอนหลับหมดพิชไปแล้วท่านก็ดู ดูละเอียดลอมมากนะ ดูว่าแน่ละที่นี้ เป็นสถานที่ที่เราจะตาย จากนั้นมาท่านก็ทำหน้าที่ไปเลย เหมือนที่ท่านกำหนด ๆ เอาไว้ทุกอย่าง จอมปราชญ์

เวลาท่านจะสิ้นนี้ แหม ละเอียดมาก ไม่มีกระดูกกระดูกอะไร ๆ ทั้งนั้น อาการมีนิดหน่อย ๆ ให้ความรู้ท่านเตรียมแล้ว ๆ พอจวนตัวจริง ๆ ลมหายใจค่อยผ่อนลง ๆ เพราะหัวเราจ่ออยู่กับท่าน ครูบาอาจารย์ผู้ใหญ่ท่านก็อยู่หัวเราสอดเข้าข้าง หัวจ่อเข้าไปดูตลอด เพราะตอนนั้นเรายังเป็นพระผู้น้อย ดูเหมือนได้ ๑๖ พรรษาละมัง ครูบาอาจารย์ทั้งหลายเคารพท่าน เราก็ก็นั่งอ้อม คอยฟังเสียงท่าน แต่ผู้ที่ปฏิบัติใกล้ชิดต่อเหตุการณ์ระหว่างท่านกับเราคือเรา มันหนักอยู่กับเรา

เวลาท่านก็ดู แต่ละเอียดจนกำหนดไม่ได้ว่าจะท่านสิ้นเมื่อไร ที่ว่า ๒๓ นาทีนั้น ท่านเจ้าคุณอุปชฌาย์เห็นว่าหมดหวังเจ็บไปแล้ว นี่ไม่ใช่ท่านสิ้นแล้วหรือ ก็เลยเอานาฬิกามาดู ไม่มีใครรู้ว่าท่านสิ้นเมื่อไร ละเอียดขนาดนั้น หัวเราจ่ออยู่ตลอด ค่อยละเอียดลง ๆ แล้วเจ็บไปเลย ไม่มีอวัยวะส่วนใดที่จะกระดูกกระดูกให้ทราบว่าเป็นเวลานั้น ละเอียดขนาดนั้นท่านไป ท่านตายอย่างนั้นละ

พระอรหันต์ท่านตายง่าย ท่านไม่มีอะไรกับธาตุกับขันธ์ ดูความเคลื่อนไหวของธาตุขันธ์ มันอ่อนไปขนาดไหน ๆ ธรรมชาติมันไม่ได้อ่อน ความบริสุทธิ์ของใจที่รับผิดชอบร่างกายไม่ได้อ่อน ไม่ได้ลดราวาศอกอะไรเลย คงเส้นคงวาหนาแน่นเรียกว่า

นิพพานเที่ยงคือธรรมชาติ ดูธาตุดูชั้นที่เป็นของแปรปรวน ดูตลอด พอสุดท้ายก็ปล่อย
เลย ไปเลย

ได้เห็นเต็มหูเต็มตาพ่อแม่ครูจารย์มั่นมรณภาพ เราได้เห็นเต็มหูเต็มตาด้วย
ความเคารพเลื่อมใสเทิดทูนสุดหัวใจเรา ตอนนั้นก็เป็นเวลาจิตใจเรากำลังหมุ่นเป็น
ธรรมจักรนะ นั่นละตอนอยู่กับใครไม่ได้ เราทนเอากับท่านตอนนั้น ออกจากท่านเข้า
ทางจงกรม เพราะจิตมั่นเป็นธรรมจักร หมุ่นฆ่ากิเลสไม่มีวันมีคืน นี่ละเวลากิเลสมีกำลัง
มากมันหมุ่นไปตามจังหวะของมันบนหัวใจสัตว์ในวัฏจักร มันหมุ่นของมันอย่างนั้นเป็น
อัตโนมัตติ

ที่นี้พอธรรมมีกำลังมากธรรมก็หมุ่นฆ่ากิเลสแบบเดียวกัน อันนี้เราไม่ได้เรียนมา
จากไหน เรียนมาจากเราเอง หัวใจเราที่กิเลสหมุ่นตลอดเวลาแต่ก่อนเป็นยังไง ที่นี้
คราวนี้เป็นคราวที่ธรรมมีกำลังกล้าแล้ว หมุ่นฆ่ากิเลสแบบเดียวกันเป็นอัตโนมัตติ หมุ่น
ตลอดเวลา จึงว่าอยู่กับใครไม่ได้ เหมือนว่านักมวยต่อวงในตั้งแต่กรรมการเข้าไปยุ่ง
ไม่ได้นะ อันนี้ระหว่างธรรมกับกิเลสพัดกันนี้ก็แบบวงใน จึงอยู่กับใครไม่ได้ เทียบกับว่า
กรรมการเข้าไปยุ่งไม่ได้ จิตกำลังหมุ่นตัวๆ เราก็ดี

จนได้วิตกวิจารณ์ เอ้อ มันเป็นอย่างนี้ระยะนี้ พ่อแม่ครูจารย์ท่านก็เพียบทางธาตุ
ทางชั้น เราก็จึบทางด้านจิตใจระหว่างกิเลสกับธรรมพัดกัน เป็นยังไงถึงมาเกิดใน
จังหวะเดียวกันนี้ วิตก คือหนีจากท่านไม่ได้ ออกจากนี้ก็เข้าทางจงกรม ออกจากนั้น
ปั๊บเข้าเลย พระเณรคอยจ้องตลอดเวลา ไม่ได้คุย พระเณรเคารพมากสำหรับเรานะ
พระเณรทั้งวัดไม่มีใครกล้าทะเล้ง เคารพมากทีเดียว เพราะเราเป็นนิสัยจริงจังทุกอย่าง
ท่านจึงได้เมตตาไว้นั่นเอง

พอลืมนตาขึ้นมาท่านมหาไปไหน แน่เอาแล้วนะ บางทีเคลิ้มหลับไปนิดหนึ่ง เรา
ออกไปเดินจงกรมอยู่ข้างๆ ออกจากมุ้งไป พอลืมนตาขึ้นมาท่านมหาไปไหน ปั๊บเข้าเลย
ไม่สนใจจะเอาใครมาเปลี่ยน แล้วท่านก็ไม่เคยสั่งตลอดจนวาระสุดท้าย ด้วยความรัก
ความเทิดทูนความเคารพเลื่อมใสเต็มหัวใจของเรา จึงไม่คำนึงคำนวนเรื่องของเราว่า
เป็นอะไร นี่ละได้เห็นชัดๆ ระหว่างเรากับท่าน

(วันนั้นที่เขาเสนอขอแก้ไขพรบ.คณะสงฆ์ แล้วหลวงตาก็บอกว่าหลวงตาเห็น
ด้วย คุณไพศาล พีชมงคล กับคณะ ๓๓ คน เขาก็มีกำลังใจ เขาตั้งใจที่หลวงตาบอก
หลวงตาไม่แย้ง หลวงตาเห็นด้วย เขาจะทำให้สำเร็จโดยไวเสนอแก้ไขพรบ.สงฆ์) ถ้าว่า
เห็นด้วยเห็นโดยธรรม ไม่เห็นด้วยก็ไม่เห็นโดยธรรม ที่เราว่าเห็นด้วยแล้วแสดงว่า
พิจารณาเรียบร้อยแล้วถึงออกคำว่าเห็นด้วย ไม่ได้พูดสุ่มสี่สุ่มห้านะ ยิ่งพูดในวงการ

ใหญ่ๆ ด้วยแล้วจะพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อน สมควรจะออกเงาไหนมันจะออกของ
มันเองๆ ไม่ต้องไปปรึกษาใคร พุดเสียบ้างนะวันนี้

ใครพูดอะไรๆ เรื่องอะไรก็ตามเราจะพิจารณาเรื่องนี้เต็มเหนี่ยวของเรา อะไรที่
ควรจะค้านมันจะออกของมันทันทีถ้าชัดธรรมแล้ว อะไรไม่ชัดเราก็บอกว่าเห็นด้วย ถ้า
อย่างนั้นแล้วเป็นเหตุผลไปด้วยกันแล้ว ไม่มีที่สงสัย แก่พรบ.สงฆ์ (ข้อที่ ๑ ถวายพระ
ราชอำนาจคืนให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้อ ๒ ก็ให้นับอาวุโสตามหลักธรรมหลัก
วินัย อย่าเอาตามสมณศักดิ์) ที่ไหนเคยค้านมาแล้ว เราก้ค้านทันทีเลย คือถือเอาหลัก
ศาสนาซึ่งเป็นเจ้าของพุทธศาสนาเป็นรากเหง้าเค้ามูล ถ้าอะไรขัดกับนั้นเราไม่เห็นด้วย
เราก้ค้านเลย

เช่นอย่างจะเอาสมณศักดิ์ไปเหยียบย่ำทำลายพระพุทธเจ้า คือหลักธรรมหลัก
วินัยนี้คือศาสนา เราไม่เห็นด้วยเราก้บอกไม่เห็นด้วย สมณศักดิ์คนมีกิเลสตั้งขึ้นนี้ละ
แม้แต่แสดงอาบัติก็ยังมีอาวุโสกันเต เคารพกันถึงขนาดนั้น องค์ศาสนาประทานให้ มา
เหยียบไม่ได้ ชัดบอกว่าชัด ผิดบอกว่าผิดทันทีเลย ที่ว่าเห็นด้วยเราก้ยอมรับ ออาวุโสกัน
เต (กับถวายพระราชอำนาจคืนให้พระมหากษัตริย์ครับ) ก็อย่างนั้นเรื่องประเพณีอัน
ดั้งเดิมมา ประเทศไทยเรายอมรับมาตั้งตึกดำบรรพ์ ใครจะเก่งมาจากไหนมาพลิกคน
ทั้งชาติให้เป็นไปตามอำนาจปาๆ เกื่อนๆ ของตน เราไม่เห็นด้วย แน่เราก้ว่าอย่างนั้น
อันนี้ที่ว่าถวายคืนเราก้เห็นด้วย (ครับ เขามีกำลังใจ เขาจะทำให้สำเร็จไวๆ)

คือเราจะเอาธรรมอย่างนั้นละ ออกพิจารณา ค้านก็ดี เห็นด้วยก็ดี เราจะไม่มีคำ
ว่าทูลิฆานะออกมาขวางธรรม ธรรมเป็นยังไงเราจะก้าวเดินตามธรรม ควรค้านค้าน
ควรเห็นด้วยเห็นด้วยทันที ตามธรรมว่าอย่างนั้นเถอะ เราไม่มีอะไรกับใครที่จะไปทูลิ
ฆานะอวดรู้อวดฉลาด บอกในหัวใจเราไม่มี เปิดโล่งหมดแล้ว มีแต่ธรรมล้วนๆ ถ้าชัดก็
ชัดธรรม ถูกก็ถูกโดยธรรม ยอมรับทันทีเลย อย่างอาวุโสกันเตนี้ศาสนาองค์เอกแท้ๆ
เป็นผู้ประทานเอาไว้ สมณศักดิ์คนมีกิเลสตั้งขึ้นมา จะไปเหยียบหัวพระพุทธเจ้าได้ยังไง
แม้แต่แสดงอาบัติต่อกันก็ยังมีอาวุโสกันเต

เรื่องใหญ่ขนาดนั้นเราจะไปปลบล้างด้วยอำนาจปาๆ เกื่อนๆ บ้ากิเลสบ้ายศบ้า
ลาภไม่ได้ว่าอย่างนั้นเลยเรา พระพุทธเจ้าไม่มีกิเลส จึงเรียกว่าศาสนาองค์เอกละชิ ใคร
เป็นเจ้าของศาสนา พวกนี้ไม่ได้เป็นเจ้าของศาสนา จะมาใหญ่กว่าพระพุทธเจ้าได้ยังไง
พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนา พระทัยบริสุทธิ์สมควรเป็นศาสนาเอกของโลก ของเทว
บุตร เทวดา อินทร์ พรหม สามแดนโลกธาตุยอมรับหมดแล้วศาสนาองค์นี้ แต่ใคร
ยอมรับมันละ พิจารณาชิ คลังกิเลสออกปาๆ เกื่อนๆ ใครไปยอมรับไม่มี ศาสนาองค์
เอกยอมรับ ทั้งสามแดนโลกธาตุยอมรับหมด นั้นเอามาพิจารณาชิ

(เรื่องเกษียณพระที่มีกว่าอายุ ๘๐ แล้วไม่ให้ทำงาน) อันนี้เขาก็แบบกิเลส เขาก็เดินไปตามทางของกิเลส ถ้าแบบของพระใครจะไปเกษียณพระ พระพุทธเจ้าบริณีพพานอายุ ๘๐ พรรษาใครไปเกษียณพระองค์ สาวกทั้งหลายอายุเท่าไร ๆ ๑๒๐ ปี ก็มีใครไปเกษียณท่านละ ไม่เห็นมีใครไปเกษียณ เขาก็ทำแบบงูๆ ปลาๆ ของเขาเป็นโลกเป็นสงสารแล้วเกษียณไปอย่างนั้นแหละ เราก็อันโน้น เขาตั้งกันแล้วเขาก็ปลดกันเอง แต่เรื่องศาสดาตั้งขึ้นมานี้ปลดไม่ได้ นั่นเอากันตรงนั้น ศาสดาองค์เอกนี้ปลดไม่ได้

(สมมุติเป็นเจ้าของอวาสอายุ ๘๐ แล้วถูกปลด) นั่นแล้วมันไม่ชอบธรรม เป็นหัวหน้าเป็นรัตตัญญูแล้ว เป็นผู้รู้ราตรีนาน ผ่านโลกมานานแล้ว อย่างพระอัญญาโกณฑัญญะ เณรไปทำให้พระพุทธเจ้ายังตบปากเณร พุดให้ฟังเสียนะ คือพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นปฐมสาวกในเบญจวัคคีย์ทั้งห้า เรียกปฐมสาวก ได้ตรัสรู้ธรรม คือห้าองค์นี้เป็นปฐมสาวก เสร็จแล้วท่านเข้าไปอยู่ในป่าในเขา ตามนิสสัยवासนาของท่าน ท่านไม่สอนใครเลย อยู่ในฉันทันตสระ อยู่กับช้าง ช้างเป็นช้างโพธิสัตว์ อุปถัมภ์อุปฐากดูแลท่าน

พอถึงกาลเวลาท่านรู้อายุขัยของท่าน ท่านก็ออกมา ท่านอยู่ในป่าในเขา ๑๑ ปี ผ้าแก่นขนุนจะไปหามาจากไหน ท่านก็ไปคว่ำเอาดินแดงมาตำมาขย่ำข้อมผ้าเป็นสีดินแดงออกมา พระพุทธเจ้าท่านก็ไม่ว่าอะไร ใครจะละเอียดลออสุดยอดในโลกทั้งสามยิ่งกว่าศาสดา ที่นี้เณรก็เณรตาใสเหมือนตาแมวมันอยู่นั้นตอนพระอัญญาโกณฑัญญะไปเฝ้าพระพุทธเจ้าจะทูลลาหนีพพาน พวกเณรมันก็ดูอยู่นั้น

พอพระอัญญาโกณฑัญญะลงไป พวกเณรก็รีบเข้ามาถาม นี่หลวงตามาจากไหน ดูสีผ้าเหมือนสียักษ์ อย่าพุดอย่างนั้น ๆ พระพุทธเจ้าว่าอย่าพุดอย่างนั้นห้ามเณร นี่พี่ชายใหญ่ของพวกเธอทั้งหลายรู้ไหม นี่ปฐมสาวกรู้ไหม..พระอัญญาโกณฑัญญะ พวกเณรนั้นหมอบเลย ป่านนี้คงยังไม่เคยละเณร ก็มีตลกบ้างซี เวลาว่าให้ท่านก็ยั้งว่าได้ หลวงตามาจากไหนสีผ้าเหมือนสียักษ์ หยุต ๆ อย่าพุดอย่างนั้น..พระพุทธเจ้า ถ้าเป็นเราตีปากปี่วะ พ่อแม่มีงเคยสอนอย่างนี้หรือจะว่า มันหากมีในนี้

เราพุดอะไรสิมแล้ว (เกี่ยวกับอาวสุพรชชาตามหลักธรรมวินัย) เรื่องธรรมเรื่องวินัยต้องถือเป็นหลัก ใครจะไปปลงล้างไม่ได้เรื่องธรรมเรื่องวินัย คือศาสดาองค์เอกเป็นผู้ตั้งเอง เหล่านั้นคนมีกิเลสตั้ง จะไปใหญ่กว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้ เช่นอย่างสมณศักดิ์จะใหญ่กว่าอาสุโสภันเตนี้ไม่ได้ ชัดเลย แม้แต่แสดงอาบัติท่านก็ไม่ให้ลดละ ให้เคารพกันระหว่างอาวสุโสภันเตคือผู้อ่อนกับผู้แก่ตลอด เราจะไปปลงล้างได้ยังไง เอายศเข้ามาใส่

เราไปวันหนึ่ง ๆ นี้เราไม่ได้ปรึกษาปรารภกับใครนะ เราไปของเราเองทุกวัน เราพิจารณาของเราเรียบร้อยเราไป ๆ เพราะฉะนั้นบรรดลูกศิษย์ลูกหาที่มีเจตนาดีต่อครูบา

อาจารย์กลัวลำบากลำบากไม่อยากให้ไป นั่งอยู่มันตายได้ นอนอยู่ตายได้ เดินตายได้ ล้มลงตายได้ ทำไมเราจะไปไม่ได้ นั่นบทเวลาตอบ เราพิจารณาของเราทุกอย่างแล้วเราไปทำประโยชน์ให้โลก เราจะทำให้สุดขีดสุดแดนของเรา

เราปล่อยหมดทุกอย่างแล้ว มีแต่ความเมตตาครอบโลกธาตุ ทุกอย่างจะพูดหนักพูดเบาพูดอะไร ไม่พ้นความเมตตาจะครอบอยู่ตลอด ที่จะให้กิเลสเข้ามาแทรกไม่มี เราบอกไม่มี จะดูตัวว่ากล่าวเผ็ดร้อนขนาดไหนก็ตาม มีความเมตตาอยู่ในนั้นเสร็จเลย ที่จะให้กิเลสเข้าไปแฝงไม่มี เราพูดตรงๆ จวนจะตายแล้วนะ ก็มันไม่มีกิเลสในหัวใจจะเอาอะไรมาเป็นกิเลส ไม่อย่างนั้นจะเรียกว่ามันหมดเหรอ คั้นหายังมีอยู่ โอ้ ยังเหลืออยู่นี่สองสตางค์ในกระเป๋านี้ จะว่ามันหมดเหรอ มันไม่หมด มันยังเหลืออยู่สองสตางค์ ถ้าเอาออกหมดกระเป๋าทิ้ง ถูก เอาละให้พร

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร

FM 103.25 MHz